

Sygn. akt XXVIII C 9792/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 07 maja 2024 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXVIII Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Katarzyna Dawid – Birska

Protokolant: sekretarz sądowy Maciej Smoliński

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 07 maja 2024 roku w Warszawie

sprawy z powództwa **A. R. i M. R.**

przeciwko **Bank (...) S.A. z siedzibą w W.**

o ustalenie i o zapłatę ewentualnie o ustalenie i o zapłatę

I. ustala, że umowa o kredyt hipoteczny NR (...), sporządzona w dniu 23 marca 2007 roku a zawarta pomiędzy stronami postępowania w dniu 28 marca 2007 roku, jest nieważna;

II. zasądza od strony pozwanej Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów A. R. i M. R. do ich majątku wspólnego kwoty: 51 813,04 zł (pięćdziesiąt jeden tysięcy osiemset trzynaście złotych i cztery grosze) oraz 29 592,40 CHF (dwadzieścia dziewięć tysięcy pięćset dziewięćdziesiąt dwa franki szwajcarskie i czterdzieści centymów) – obie w/ w kwoty wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia 21 kwietnia 2021 roku do dnia zapłaty;

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od strony pozwanej Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów A. R. i M. R. do ich majątku wspólnego kwotę 11 834 zł (jedenaście tysięcy osiemset trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 10 800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt XXVIII C 9792/21

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 07 maja 2024 roku

W pozwie, wniesionym w dniu 22 lipca 2021 roku (k. 79 – data nadania przesyłki pocztowej) przeciwko Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. (dalej też jako: Bank (...) S.A.” lub Bank), A. R. i M. R. domagali się:

1. ustalenia, że umowa o kredyt hipoteczny nr (...), sporządzona w dniu 23 marca 2007 roku a podpisana pomiędzy nimi a stroną pozwaną w dniu 28 marca 2007 roku, jest nieważna;

2. zasądzenia od strony pozwanej na ich rzecz w sposób łączny:

a) kwoty 36 887,51 zł tytułem zwrotu rat, pobranych od nich przez pozwanego Bank od dnia 04 lipca 2011 roku do dnia 04 września 2013 roku,

b) kwoty 29 592,40 CHF tytułem zwrotu rat, pobranych od nich przez pozwanego Bank od dnia 04 października 2013 roku do dnia 04 stycznia 2021 roku,

c) kwoty 11 820,53 zł tytułem zwrotu, pobranych od nich przez pozwany Bank od dnia 04 lipca 2011 roku do dnia 06 stycznia 2021 roku, składek ubezpieczenia na życie,

d) kwoty 3 105,00 zł tytułem zwrotu, pobranych od nich przez pozwany Bank od dnia 01 lipca 2011 roku do dnia 06 stycznia 2021 roku, składek ubezpieczenia nieruchomości, każda po 27 zł

- wszystkie w/w kwoty wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 kwietnia 2021 roku do dnia zapłaty.

Ewentualnie, w razie uznania przez Sąd, że sporna umowa kredytu jest ważna, powodowie wnieśli o:

1) ustalenie, że postanowienia, zawarte w § 2 ust. 2 zd. 1 i § 7 ust. 1 umowy, są bezskuteczne wobec nich i ich nie wiążą,

2) zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz w sposób łączny kwoty 57 922,45 zł tytułem zwrotu nadpłaconych przez nich przy spłacie rat kapitałowo-odsetkowych, pobranych od dnia 04 lipca 2011 roku do dnia 04 stycznia 2021 roku wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 kwietnia 2021 roku do dnia zapłaty **ewentualnie** kwot 13 394,64 zł oraz 11 590,92 CHF – wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 kwietnia 2021 roku do dnia zapłaty.

Powodowie wnieśli także o zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych w wysokości dwukrotności stawki minimalnej.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wyjaśnili, iż podstawę faktyczną ich żądań stanowi, zawarta pomiędzy stronami postępowania w dniu 28 marca 2007 roku, umowa o kredyt hipoteczny, indeksowany kursem CHF. Podali, że kredyt miał zostać przeznaczony na zakup lokalu mieszkalnego na rynku wtórnym. Powodowie zarzucili, że sporna umowa kredytu jest nieważna jako sprzeczna z art. 69 ustawy Prawo bankowe, z zasadami współżycia społecznego oraz z art. 353¹ k.c. Kolejno zarzucili, iż zawarte w umowie klauzule indeksacyjne, stanowią postanowienia abuzywne a ich wyeliminowanie z umowy prowadzi do jej nieważności. Następnie pokreślili, że posiadają interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności przedmiotowej umowy kredytu. Na zakończenie uzasadnili roszczenie odsetkowe (k. 3 – 25 – pozew).

Postanowieniem z dnia 05 grudnia 2021 roku Sąd ustalił wartość przedmiotu sporu na łączną kwotę 535 304 zł jako sumę roszczeń głównych o ustalenie (kwota wypłaconego kredytu) oraz o zapłatę (k. 83 – postanowienie Sądu z dnia 05 grudnia 2021 roku).

W odpowiedzi na pozew strona pozwana Bank (...) S.A. z siedzibą w W. w pierwszej kolejności wniosła o sprawdzenie wartości przedmiotu sporu, podanej w pozwie, a kolejno o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie solidarnie od powodów na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia, liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzone, do dnia zapłaty.

Uzasadniając swoje stanowisko procesowe, strona pozwana wskazała, że w jej ocenie przyczyną wytoczenia powództwa nie jest ani wadliwa konstrukcja przedmiotowej umowy kredytu, ani inne wady prawne, ale jest nią fakt, że kurs franka szwajcarskiego względem złotego wzrósł od czasu zawarcia tej umowy. Kolejno odniosła się do zarzutów powodów, dotyczących nieważności spornej umowy kredytu, wskazując, że umowa ta zgodna jest z art. 69 ustawy Prawo bankowe, z zasadami współżycia społecznego i z naturą stosunku zobowiązaniowego. Następnie podniosła, iż kwestionowane przez powodów postanowienia, odnoszące się do indeksacji, nie stanowią klauzul niedozwolonych a nawet jeżeli tak uznać, to na skutek ich usunięcia z umowy nie dochodzi do jej upadku, gdyż w miejsce tych postanowień istnieje możliwość zastosowania przepisu dyspozytywnego i zastosowania do przeliczeń kursowych kursów średnich Narodowego Banku Polskiego. Na zakończenie strona pozwana zarzuciła, iż powodowie nie posiadają interesu prawnego w żądaniu ustalenia nieważności umowy kredytu oraz że ich żądania stanowią naruszenie zasad

współzycia społecznego a także podniosła zarzut przedawnienia roszczeń powodów (k. 101 – 167 – odpowiedź na pozew).

Na rozprawie w dniu 07 maja 2024 roku – bezpośrednio poprzedzającej ogłoszenie wyroku – Sąd oddalił wniosek strony pozwanej o sprawdzenie wartości przedmiotu sporu, uznając, że została ona określona prawidłowo – jak w postanowieniu z dnia 05 grudnia 2021 roku. Ostatecznie pełnomocnicy stron, w ich imieniu, podtrzymali dotychczasowe stanowiska i argumentację w sprawie z tym, że pełnomocnik powodów co do wniosku o zwrot kosztów zastępstwa procesowego wniósł o ich zasądzenie w stawce podstawowej (k. 381, k. 384 – protokół z rozprawy z dnia 07 maja 2024 roku).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W 2007 roku małżonkowie M. R. i A. R. planowali kupić lokal, aby w nim zamieszkać. Nie posiadali wystarczających własnych środków pieniężnych na realizację tego celu, dlatego zamierzali zaciągnąć kredyt. Aby uzyskać informacje o ofertach kredytowych banków, skorzystali z usług doradcy kredytowego. Doradca przedstawił im jedynie oferty kredytów indeksowanych do waluty frank szwajcarski (CHF). Doradca zarekomendował im ten rodzaj kredytu w Banku (...) S.A. jako najlepszy na rynku. Poinformował ich, że kursy waluty CHF, stosowane do przeliczeń na podstawie tej umowy będzie ustalał bank, ale nie wyjaśnił im, w jaki sposób bank będzie ustalał te kursy. Nie udzielił im pouczeń o ryzykach, związanych z tego rodzaju umową kredytu. (...) Banku (...) S.A. poinformował ich o tym, iż nie ma możliwości negocjowania postanowień umowy.

(**dowód:** k. 382 – 383 – przesłuchanie powoda M. R. w charakterze strony; k. 383 – przesłuchanie powódki A. R. w charakterze strony)

W dniu 05 marca 2007 roku M. R. i A. R. podpisali, wypełniony na druku Banku, wniosek kredytowy, w którym zwrócili się do Banku (...) S.A. o udzielenie im kredytu w kwocie 364 812 PLN, która miała zostać przeznaczona na zakup lokalu mieszkalnego na rynku wtórnym oraz refinansowanie wydatków poniesionych na cele mieszkaniowe. Spośród czterech opcji: PLN, EURO, USD i CHF we wniosku zaznaczono, że walutą kredytu ma być „CHF”. Wpisano, że okres kredytowania ma wynosić 540 miesięcy, kredyt miał być wypłacony jednorazowo, a raty miały być równe.

W rubrykach, dotyczących informacji o wnioskodawcy, wskazano, że A. R. ma wykształcenie średnie/policealne i wykonuje zawód konsultanta, natomiast M. R. ma wykształcenie wyższe ekonomiczne i wykonuje zawód specjalisty. We wniosku zaznaczono, że wnioskodawcy nie prowadzą działalności gospodarczej.

Oprócz wnioskodawców wniosek podpisał także doradca finansowy z (...) S.A.

(**dowód:** k. 184 – 186 – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia wniosku kredytowego)

W tym samym dniu, 05 marca 2007 roku, M. R. i A. R. poświadczymi własnoręcznymi podpisami, że zapoznali się z informacjami, zawartymi na sporządzonym przez Bank druku, zatytułowanym „Informacja dla Wnioskodawców ubiegających się o produkty hipoteczne indeksowane kursem waluty obcej, oparte na zmiennej stopie procentowej”.

W treści powyższego druku wskazano m.in. że wybierając zadłużenie w walucie obcej, Kredytobiorcy korzystają aktualnie z oprocentowania niższego w porównaniu z kredytem złotowym i spłacają miesięcznie niższą ratę kredytu. Podkreślono, że zaciągając zobowiązanie w walucie obcej, Kredytobiorcy narażeni są na ryzyko zmiany kursów walutowych a występowanie ryzyka kursowego sprawia, że zarówno rata spłaty, jak i wysokość zadłużenia tytułem zaciągniętego kredytu przeliczona na PLN na dany dzień podlega ciągłym wahaniom, w zależności od aktualnego kursu waluty. Podano, że ryzyko kursowe jest znacznie mniejsze, jeżeli o kredyt walutowy ubiega się Kredytobiorca, osiągający dochody w tej samej walucie obcej. Wskazano, że warto rozważyć zaciągnięcie długoterminowego kredytu w PLN jako korzystną alternatywę w stosunku do kredytów walutowych, które mimo atrakcyjnych aktualnie warunków cenowych w długim okresie mogą okazać się droższe na skutek wzrostu kursów walutowych. Kolejno wskazano, że zarówno w przypadku kredytów złotych jak i walutowych, oprocentowanych w oparciu o zmienną stopę

procentową, Kredytobiorca ponosi ryzyko zmian stóp procentowych. Podano, że zmienność kursów walutowych oraz wahania stóp procentowych powodują, że rzeczywiste koszty obsługi długu mogą okazać się znacznie wyższe od wcześniej założonych.

W tabelce, zawartej na tym druku, wskazano 4 przykłady wpływu zmiany stopy procentowej oraz kursu waluty na wysokość raty kredytu. Podano, iż przy aktualnym poziomie kursu CHF i aktualnym poziomie stopy procentowej szacowana wysokość raty wynosiłaby 577,24 PLN. Kolejno podano, że: 1. przy założeniu, że stopa procentowa kredytu/pożyczki w CHF jest równa stopie procentowej kredytu/pożyczki w PLN, a kapitał jest większy o 20,00% - szacowana wysokość raty wynosiłaby 859,17 PLN, 2. przy założeniu, że kurs CHF wzrośnie o wartość stanowiącą różnicę między maksymalnym i minimalnym kursem CHF z okresu ostatnich 12 miesięcy, tj. o 10,88 % - wynosiłaby ona 640,05 PLN, 3. przy założeniu, że stopa procentowa wzrośnie o 400 pb – wynosiłaby ona 806,95 PLN, 4. przy założeniu, że stopa procentowa wzrośnie o wartość stanowiącą różnicę między maksymalną i minimalną wartością stopy referencyjnej z okresu ostatnich 12 miesięcy, tj. o 0,788 p.p. – wynosiłaby ona 619,15 PLN.

W treści powyższego druku wskazano, że załącznikiem do niego była historia zmian kursu franka szwajcarskiego do złotego.

(**dowód:** k. 213 – 214v – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia podpisanego przez powodów druku „ Informacja dla Wnioskodawców ubiegających się o produkty hipoteczne indeksowane kursem waluty obcej, oparte na zmiennej stopie procentowej”)

W dniu 16 marca 2007 roku Bank dokonał wstępnej oceny zdolności kredytowej Wnioskodawców, wpisując w parametrach wejściowych symulacji kwotę wnioskowanego kredytu 358 377,00 zł oraz walutę kredytu CHF. W analizie tej podano m.in. że oprocentowanie dla kredytu w CHF wynosiłoby 3,2% a dla kredytu w PLN – 5,30%.

(**dowód:** k. 221 – wydruk parametrów wejściowych symulacji)

W dniu 16 marca 2007 roku Bank wydał pozytywną decyzję kredytową w przedmiocie powyższego wniosku, określając w niej warunki umowy kredytu.

(**dowód:** k. 219 – 220 – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia druku „Podejmowanie decyzji (...)”)

W dniu 28 marca 2007 roku M. R. i A. R. (dalej też jako (...) lub (...)) oraz Bank (...) S.A. z siedzibą w W. (dalej też jako Bank) zawarli, sporządzoną w dniu 23 marca 2007 roku, umowę o kredyt hipoteczny nr (...) (dalej też jako (...)).

Zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 Umowy kwota kredytu wynosić miała 358 377,00 PLN a kredyt indeksowany miał być do CHF, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Po uruchomieniu kredytu lub pierwszej transzy kredytu wypłacanego w transzach Bank miał wysłać do Kredytobiorcy pismo informujące o wysokości pierwszej raty kredytu, kwocie kredytu w CHF oraz jego równowartości w PLN zgodnie z kursem kupna CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu/transzy, przy czym zmiany kursów walut w trakcie okresu kredytowania miały mieć wpływ na wysokość kwoty zaciągniętego kredytu oraz raty kapitałowo odsetkowej.

W § 2 ust. 3 Umowy wskazano, że celem kredytu była modernizacja i remont domu lub mieszkania (31 200,00 zł); zakup gotowego mieszkania na rynku wtórnym (315 000,00 zł) i refinansowanie kosztów poniesionych na cele mieszkaniowe (12 177,00 zł).

Wypłata kredytu miała nastąpić jednorazowo: na rachunek bankowy Kredytobiorcy oraz na rachunek bankowy zbywcy kredytowanej nieruchomości (§ 3 ust. 1 i 2 Umowy).

§ 6 ust. 1 Umowy stanowił, że kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, natomiast § 6 ust. 3 Umowy – że oprocentowanie kredytu wynosiło 3,2025 % w stosunku rocznym, co stanowiło sumę stopy referencyjnej

LIBOR 3M (CHF) obowiązującej w dniu sporządzenia Umowy oraz marży w wysokości 1,10 p.p., stałej w całym okresie kredytowania.

W § 7 ust. 1 Umowy wskazano, że Kredytobiorca zobowiązał się spłacić kwotę kredytu w CHF, ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z (...) Banku (...) SA.

W § 9 ust. 1 Umowy ustanowiono zabezpieczenia spłaty kredytu w postaci: hipoteki kaucyjnej do kwoty 609 240,90 PLN na rzecz Banku, ustanowionej na kredytowanej nieruchomości; cesji na Bank praw z polisy ubezpieczeniowej od ognia i innych zdarzeń losowych kredytowanej nieruchomości, o której mowa w § 2, na której miała zostać ustanowiona hipoteka, zgodnie z warunkami określonymi w § 3 i § 5 Umowy; cesji na Bank praw z polisy ubezpieczeniowej na życie Kredytobiorcy M. R., zgodnie z warunkami określonymi w § 3 i § 5 Umowy.

Zabezpieczenie kredytu do czasu otrzymania przez Bank odpisu z księgi wieczystej nieruchomości, o której mowa w § 2 ust. 5, z prawomocnym wpisem pierwszej hipoteki/hipotek, o których mowa w ust. 1, na rzecz Banku, stanowić miało ubezpieczenie kredytów zabezpieczanych hipotecznie na podstawie umowy, zawartej przez Bank z Towarzystwem (...) S.A. (§ 9 ust. 2 Umowy).

Dodatkowe zabezpieczenie kredytu – do czasu, gdy saldo zadłużenia z tytułu udzielonego kredytu stanie się równe lub niższe niż 286 701,60 PLN – stanowić miało ubezpieczenie kredytów hipotecznych z niskim udziałem własnym Kredytobiorcy na podstawie umowy, zawartej przez Bank (...) S.A. z (...) S.A. (§ 9 ust. 7 Umowy).

Stosownie do § 11 ust. 2 pkt 1 i ust. 5 Umowy integralną jej część stanowić miał Regulamin, który miał zastosowanie w zakresie nieuregulowanym Umową.

(**dowód:** k. 30 – 35, k. 177 – 179v – poświadczono za zgodność z oryginałami kserokopie umowy o kredyt hipoteczny nr (...))

W § 2 pkt 8 lit. f) Regulaminu kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej Banku (...) S.A. (dalej jako (...)) wskazano, że użyte w nim określenie stopa referencyjna stawka LIBOR (3M) (London Interbank Offered Rate) oznacza stopę procentową podawaną przez Reuters, ustaloną o godzinie 11:00 GMT w Londynie, na podstawie średniej arytmetycznej kwotowań 3 – miesięcznych, po której banki gotowe są sprzedawać swoje nadwyżki finansowe na londyńskim rynku międzybankowym, w przypadku kredytu w CHF.

W § 2 pkt 19 Regulaminu podano, że użyte w nim określenie kredyt w walucie obcej oznacza kredyt udzielony w PLN, indeksowany kursem waluty obcej według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku.

§ 3 ust. 1 i 2 Regulaminu stanowiły, że kredyt udzielany był w PLN oraz że kredyt mógł być indeksowany kursem waluty obcej na podstawie obowiązującej w Banku (...).

Zgodnie z § 5 ust. 16 pkt 2 Regulaminu w przypadku kredytu w walucie obcej, kredyt jest kredytem indeksowanym do walut wymiennalnych i jest udzielany w złotych polskich, w umowie kredytowej kwota kredytu miała być określona w PLN.

Stosownie do § 8 ust. 3 Regulaminu w przypadku kredytu w walucie obcej kwota raty miała być obliczana według kursu sprzedaży dewiz, obowiązującego w Banku na podstawie obowiązującej w Banku (...) z dnia spłaty.

Zgodnie z § 8 ust. 4 Regulaminu w przypadku kredytu w walucie obcej Kredytobiorca mógł zastrzec w umowie kredytu, iż Bank będzie pobierał ratę spłaty z rachunku w walucie, do jakiej kredyt był indeksowany, o ile ten rachunek był dostępny w aktualnej ofercie Banku.

§ 9 ust. 4 Regulaminu stanowił zaś, że w przypadku kredytu w walucie obcej, Bank w następnym dniu po upływie terminu wymagalności kredytu, dokonać miał przewalutowania całego wymagalnego zadłużenia na PLN,

z zastosowaniem aktualnego kursu sprzedaży dewiz, określonego przez Bank w Tabeli Kursów Walut Obcych. Od wymagalnego kapitału, wyrażonego w PLN, Bank naliczać miał dalsze odsetki w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych.

Zgodnie z § 14 ust. 3 Regulaminu suma ubezpieczenia na życie Kredytobiorcy nie mogła być niższa od kwoty kredytu określonej w umowie kredytu.

(**dowód:** k. 191 – 200 – wydruk Regulaminu kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej w Banku (...) S.A.)

W wykonaniu powyższej Umowy Bank w dniu 04 kwietnia 2007 roku wypłacił kwotę 358 377 zł, którą jednocześnie przeliczył na kwotę zadłużenia Kredytobiorców w wysokości 155 572,58 CHF, stosując przy tym kurs kupna waluty CHF z tabeli kursowej Banku z dnia wypłaty, wynoszący 1 CHF = 2,3036 PLN.

(**dowód:** k. 62 – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia zaświadczenia Banku z 10 lutego 2021 roku)

W dniu 01 października 2013 roku Kredytobiorcy i Bank zawarli, datowany na 26 września 2013 roku, Aneks nr (...) do w/w Umowy, na mocy którego Kredytobiorcy mogli spłacać kredyt bezpośrednio w walucie CHF.

(**dowód:** k. 182 – 183 – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia Aneksu nr (...))

W wykonaniu powyższej Umowy Bank pobrał od Kredytobiorców m.in.:

- kwotę 36 887,51 zł tytułem spłaty rat kapitałowo – odsetkowych w okresie od 04 lipca 2011 roku do 04 września 2013 roku,

- kwotę 29 592,40 CHF tytułem spłaty rat kapitałowo – odsetkowych w okresie od 04 października 2013 roku do 04 stycznia 2021 roku,

- kwotę 11 820,53 zł tytułem składek na ubezpieczenie na życie w okresie od 04 lipca 2011 roku do 06 stycznia 2021 roku,

- kwotę 3 150 zł tytułem składek na ubezpieczenie nieruchomości w okresie od 01 lipca 2011 roku do 06 stycznia 2021 roku.

(**dowód:** k. 47 – 62 – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia zaświadczenia Banku z 04 lutego 2021 roku)

Pismem z dnia 07 kwietnia 2021 roku pełnomocnik Kredytobiorców, w ich imieniu, wezwał Bank do zapłaty w terminie 3 dni kwot 127 903,10 zł i 29 592,40 CHF, stanowiącej sumę świadczeń pobranych od nich przez Bank na podstawie w/w Umowy. W piśmie tym powołano się na nieważność w/w Umowy kredytu.

Bank odebrał powyższe pismo w dniu 13 kwietnia 2021 roku.

W odpowiedzi na powyższe wezwanie do zapłaty Bank pismem z dnia 23 kwietnia 2021 roku poinformował, iż nie znajduje podstaw do uwzględnienia roszczeń Kredytobiorców.

(**dowód:** k. 43 – 45 – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia reklamacji z 07 kwietnia 2021 roku; k. 46 – wydruk ze śledzenia przesyłki poleconej; k. 63 – 64v – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia pisma Banku z 23 kwietnia 2021 roku)

Środki pieniężne, pochodzące z powyższej Umowy kredytu, zostały przeznaczone na zakup i remont lokalu mieszkalnego, który służy zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych Kredytobiorców.

Kredytobiorcy nigdy nie prowadzili działalności gospodarczej. Nie zawierali umów majątkowych małżeńskich. Kredyt spłacali ze środków z majątku wspólnego. W dacie zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie istniał między nimi ustrój wspólności majątkowej małżeńskiej.

W 2015 roku Kredytobiorcy skonsultowali Umowę z prawnikiem, który poinformował ich, że mogą kwestionować jej zapisy, dotyczące ubezpieczeń.

(**dowód:** k. 382 – 383 – przesłuchanie powoda M. R. w charakterze strony; k. 383 – przesłuchanie powódki A. R. w charakterze strony)

Bank wytoczył przed Sądem Okręgowym Warszawa – Praga w Warszawie przeciwko Kredytobiorcom powództwo o zapłatę w związku z kwestionowaniem przez nich ważności Umowy kredytu. Kredytobiorcy w postępowaniu sądowym, toczącym się przed Sądem Okręgowym Warszawa – Praga w Warszawie, zgłosili do potrącenia z wierzytelnościami Banku swoje wierzytelności wobec Banku, które nie są objęte żądaniami w niniejszym postępowaniu sądowym.

Do chwili zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie Bank nie zapłacił Kredytobiorcom żądanych przez nich kwot.

(**fakty bezsporne**)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie wskazanych w jego opisie dowodów z dokumentów, kserokopii dokumentów oraz z zeznań powodów.

Dowody z dokumentów Sąd ocenił jako wiarygodne. Strony postępowania nie kwestionowały, że oświadczenia w nich zawarte zostały złożone przez osoby, które podpisały te dokumenty. Nie kwestionowały także prawdziwości i autentyczności dokumentów złożonych w zwykłych kserokopiach. Sąd nie znalazł także podstaw, aby z urzędu powziąć wątpliwości odnośnie ich wiarygodności i mocy dowodowej w zakresie, w jakim stanowiły podstawę ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie.

Odnośnie dowodu z przesłuchania powodów wskazać należy, iż w swoich zeznaniach zrelacjonowali oni przebieg zdarzeń związanych z zawarciem Umowy kredytu, akcentując przede wszystkim, że oferta kredytu indeksowanego do CHF została im przedstawiona jako korzystna dla nich oraz że nie wyjaśniano im mechanizmów przeliczeń walutowych, które miały być stosowane na podstawie tej Umowy ani ryzyka z nią związanego.

Oceniając zeznania powodów, Sąd miał na uwadze, że są oni bezpośrednio zainteresowani korzystnym dla siebie rozstrzygnięciem niniejszej sprawy. Jednakże – mając na uwadze treść ich zeznań oraz okoliczność, że znalazły one potwierdzenie w dowodach z dokumentów – Sąd ocenił je jako wiarygodne, logiczne i rzeczowe.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły także same twierdzenia stron o okolicznościach faktycznych sprawy. W zakresie, w jakim druga strona je przyznała lub im nie zaprzeczyła, uznać należało je za bezsporne (art. 229 – 230 k.p.c.).

Sąd nie oparł w ogóle ustaleń faktycznych na podstawie dowodu z zeznań na piśmie świadka Ł. I. (k. 361 – 366) – który podpisywał sporną Umowę w imieniu Banku – gdyż nie wniosły one nic istotnego do tych ustaleń. Świadek zeznał, iż nie pamięta okoliczności zawarcia tej konkretnej Umowy kredytu z powodami. Opisał on jedynie ogólnie stosowaną przez niego procedurę w zakresie udzielania informacji osobom ubiegającym się o kredyty hipoteczne, ustalenia te zaś nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd pominął dowody: z opinii biegłego sądowego, zgłoszonej w pkt 2 na stronie 3 pozwu (k. 4); z dokumentów, wymienionych w pkt 1 lit. l) – dd) na stronach 4 – 6 odpowiedzi na pozew (k. 102v – 103v); z opinii biegłego sądowego, wymienionej w pkt 2 na stronach 6 – 7 odpowiedzi na pozew (k. 103v – 104); z zeznań świadków: M. D., D. L., J. T., M. C., wymienionych w pkt 3 – 5 i 7 na stronach 7 – 8 odpowiedzi na pozew (k. 104 - 104v).

Sąd uznał, że wyżej wymienione dowody nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Irrelevantne w niniejszej sprawie okazały się bowiem m.in. ustalenia, dotyczące ogólnych procedur Banku w zakresie udzielania kredytów hipotecznych klientom Banku w okresie zawierania spornej Umowy oraz przeszkolenia pracowników Banku w zakresie tych procedur a także ustalenia, dotyczące sposobu ewidencjonowania przez Bank kredytów indeksowanych do CHF i sposobu finansowania tych kredytów przez Bank. Ponadto w niniejszej sprawie nie miał istotnego znaczenia fakt, w jaki sposób Bank ustalał kursy waluty w Tabeli Kursów, skoro poza sporem było, iż zasady te nie zostały zawarte w przedmiotowej Umowie ani w Regulaminie, a więc nie były wiążące dla stron Umowy. W niniejszej sprawie istotna była treść łączącej strony Umowy, a nie mechanizmy finansowe, dotyczące udzielonego kredytu, stosowane przez pozwany Bank oraz istotne było ustalenie, jakich informacji udzielono powodom przed zawarciem spornej Umowy a nie istniejących w tym zakresie procedur Banku.

Co do dowodów z zeznań w/w świadków oraz z zeznań świadków K. M. i J. C., złożonych w innych postępowaniach sądowych, to Sąd miał także na uwadze, iż świadkowie M. D., K. M. i J. C. w ogóle nie brali udziału w zawieraniu przedmiotowej Umowy z powodami, a więc ich zeznania dotyczyły – a co do świadka M. D. dotyczyć mogłyby – jedynie opisanie ogólnie przyjętej przez Bank procedury zawierania umów kredytu hipotecznego, zaś ustalenia te nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Natomiast świadkowie D. L., J. T. i M. C. brały udział w zawieraniu z powodami aneksów do spornej umowy, zaś ustalenia, dotyczące okoliczności zawarcia tych aneksów nie miały w niniejszej sprawie istotnego znaczenia dla jej rozstrzygnięcia, gdyż Sąd analizował postanowienia Umowy i Regulaminu na datę zawarcia Umowy a nie ich zmiany, które nastąpiły po tej dacie.

Odnosnie dowodów z opinii biegłych sądowych, zgłoszonych przez obie strony postępowania i prywatnych wyliczeń strony pozwanej, dotyczących symulacji kosztów kredytu, to fakty, które miały być wykazane tymi dowodami, nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie wobec oceny prawnej przedmiotowej Umowy, dokonanej w dalszej części uzasadnienia.

Natomiast co do zgłoszonych przez stronę pozwaną dowodów z dokumentów w postaci opinii prawnych, ekspertyz, stanowisk, artykułów i innych publikacji, to wskazać należy, iż mogły one stanowić jedynie dowody na wykazanie faktów, że dokumenty te zostały sporządzone przez ich autorów oraz mogły one stanowić wyłącznie wzmocnienie argumentacji prawnej strony pozwanej, która się na nie powołała. Nie mogły one jednak stanowić podstawy ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie, nie miały bowiem one istotnego znaczenia dla jej rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

Żądania główne powodów o ustalenie nieważności Umowy kredytu oraz o zapłatę co do kwot głównych zasługiwały na uwzględnienie w całości. Żądanie główne powodów zostało oddalone w niewielkim zakresie, dotyczącym części roszczenia odsetkowego. Wobec tego, Sąd w ogóle nie orzekał w przedmiocie roszczeń ewentualnych, zgłoszonych przez powodów na wypadek uznania spornej Umowy za zgodną z prawem.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż stanowisko powodów okazało się uzasadnione w części, opierającej się na zarzucie nieważności Umowy kredytu na skutek usunięcia z niej klauzul indeksacyjnych. Do wniosku o nieważności Umowy prowadzi analiza jej postanowień dotyczących klauzul indeksacyjnych pod kątem abuzywności.

Kolejno wskazać należy, iż w uzasadnieniu wyroku nie ma potrzeby i nie ma obowiązku wyrażania szczegółowego stanowiska do wszystkich poglądów prezentowanych przez strony, o ile nie miały one istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 29 października 1998 roku w sprawie II UKN 282/98, Legalis 44600, oraz wyrok ETPCZ z 21 lipca 2015 roku w sprawie D. przeciwko (...) 41721/04, Legalis 1378918). Dopuszczalne – a w świetle brzmienia art. 327⁽¹⁾ § 2 k.p.c. wręcz konieczne – jest rozprawienie się z poszczególnymi zarzutami niejako en bloc, poprzez zaprezentowanie odmiennego zapatrywania w kwestii faktów lub prawa nie pozostawiające przestrzeni dla racjonalnej obrony pozostałych zarzutów, które – przy uwzględnieniu koncepcji sądu – stają się wówczas bezprzedmiotowe (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 20 grudnia 2017 roku w sprawie VI ACa 1651/15, Legalis 1733044). Większość zagadnień prawnych składających się na decyzje procesowe

znalazło już rozstrzygnięcie – przynajmniej na poziomie Sądu Apelacyjnego – i nie wymaga nadmiernie szerokiego omówienia. Wobec tego, Sąd – stosownie do wymogów art. 327⁽¹⁾ § 2 k.p.c. – sporządził niniejsze uzasadnienie w sposób możliwie zwięzły.

Przechodząc do prawnej analizy przedmiotowej Umowy, wskazać należy, iż mają do niej zastosowanie przepisy ustawy Prawo bankowe. Zgodnie zaś z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Prawo bankowe (Dz.U z 2002 roku, Nr 72, poz. 665, t.j. z późn. zm.) (dalej też jako „UPrB”) – w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia spornej Umowy – przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Stosownie do art. 69 ust. 2 cytowanej ustawy umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Z powyższego wynika zatem, że umowa kredytu jest umową nazwaną, dwustronnie zobowiązującą. Na jej podstawie bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji drugiej strony – kredytobiorcy kwotę środków pieniężnych (kwotę kredytu), a kredytobiorca zobowiązuje się zwrócić kwotę wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami. Uprawnienie kredytobiorcy polega na tym, że może domagać się od banku wypłaty kredytu a obowiązek polega na tym, że ma zwrócić wypłaconą mu kwotę wraz z odsetkami. Umowa kredytu jest umową odpłatną, gdyż na kredytobiorcę nakłada obowiązek zapłacenia bankowi odsetek oraz prowizji, które mają charakter wynagrodzenia za korzystanie ze środków pieniężnych banku. Ponadto jest to umowa konsensualna, czyli dochodzi do skutku w wyniku samego uzgodnienia przez strony jej podstawowych postanowień. Przedmiotem kredytu musi być określona kwota pieniężna. W umowie muszą być także określone zasady spłaty sumy kredytu.

Ponadto wskazać należy, iż sporna Umowa została zawarta przed zmianą ustawy Prawo bankowe, dokonaną ustawą z dnia 29 lipca 2011 roku (Dz.U. z 2011 roku, Nr 165, poz. 984), na mocy której dodano art. 69 ust. 2 pkt 4a UPrB, zgodnie z którym w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, umowa kredytu powinna zawierać szczegółowe zasady określenia sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo - odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. Ustawa ta wprowadziła także uregulowanie, zawarte w art. 69 ust. 3 zdanie 1 UPrB, zgodnie z którym w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo – odsetkowych bezpośrednio w tej walucie oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie.

Powyższe nie stanowi ustawowej definicji kredytu indeksowanego lub denominowanego. Przyjmuje się jednak, że kredyt denominowany lub indeksowany do waluty obcej to kredyt udzielony w złotych polskich, którego kwota jest odnoszona do waluty obcej. Kredyt taki jest kredytem złotowym, z tym, że na skutek denominacji lub indeksacji, saldo kredytu wyrażane jest w walucie obcej, do której kredyt został denominowany lub indeksowany. Kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kredytu bądź w walucie, do której kredyt został denominowany lub indeksowany bądź w walucie polskiej, po przeliczeniu raty wyrażonej w walucie. Wypłata kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej następuje w złotych polskich, zaś operacja z walutą obcą dokonywana jest jedynie „na papierze” dla celów księgowych, do faktycznego przekazania wartości dewizowych nie dochodzi. Do faktycznego obrotu dewizowego dochodzi dopiero wówczas, gdy strony uzgodnią, że spłata kredytu przez kredytobiorcę następować będzie w walucie, do której kredyt indeksowano lub denominowano.

Mając powyższe na uwadze, dokonać należy rozróżnienia pomiędzy kredytem indeksowanym do waluty obcej a kredytem czysto walutowym. W przeciwieństwie do kredytu indeksowanego, kredyt walutowy to kredyt udzielony w innej niż PLN walucie, a zatem również w tej walucie wypłacany i spłacany. W niniejszej sprawie z uwagi na to, iż

środki finansowe zostały wypłacone powodom w walucie polskiej oraz Umowa przewidywała, że w takiej też walucie powodowie będą spłacać raty kapitałowo – odsetkowe z całą pewnością należy mówić o kredycie indeksowanym, nie zaś kredycie walutowym.

Przedmiotowa Umowa w § 2 ust. 1 i 2 zdanie 1 przewidywała, że kwota kredytu wynosi 358 377,00 PLN oraz że kredyt jest indeksowany do CHF, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF według Tabeli Kursów Walut Banku obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Stosownie do § 7 ust. 1 Umowy Kredytobiorca zobowiązał się spłacić kwotę kredytu w CHF, ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z (...) Banku (...) SA.

Zgodnie zatem z postanowieniami przedmiotowej Umowy, kredyt był wypłacony w złotych polskich, indeksowany kursem innej waluty – (...). Natomiast z walutą CHF powiązana była inna stopa referencyjna niż dla PLN, tj. nie WIBOR, lecz LIBOR. Kwota wypłacona powodce w PLN zgodnie z Umową w dniu uruchomienia kredytu miała być przeliczona na CHF według kursu kupna CHF określonego w Tabeli Kursów. Wysokość rat kapitałowo – odsetkowych miała zostać ustalona z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z Tabelą Kursów.

Zaznaczenia wymaga, że o tym, iż walutą kredytu był PLN świadczy nie tylko kwota kredytu, wskazana jednoznacznie w Umowie w PLN, ale także treść § 2 ust. 2 Umowy, który wskazuje, iż kredyt jest indeksowany do CHF, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Oznaczało to, iż najpierw miała być wypłacona kwota w PLN i ta kwota następnie miała być przeliczona zgodnie z kursem CHF, a nie odwrotnie. Na PLN jako na walutę kredytu wskazuje także waluta zabezpieczeń ustanowionych w Umowie np. wartość hipoteki kaucyjnej wyrażona była w PLN – do sumy 609 240,90 PLN (§ 9 ust. 1 pkt 1) Umowy). Zgodnie z art. 68 ustawy o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2001 roku, Nr 124, poz. 1361 z późn. zm.) – w brzmieniu obowiązującym na datę zawarcia analizowanej Umowy – hipoteka zabezpiecza jedynie wierzytelności pieniężne i może być wyrażona tylko w oznaczonej sumie pieniężnej. Jeżeli wierzytelność zgodnie z prawem została wyrażona w innym pieniądzu niż pieniądz polski, hipotekę wyraża się w tym innym pieniądzu. Gdyby zatem wierzytelność – czyli kredyt – była wyrażona w CHF, również hipoteka powinna zostać wyrażona w CHF.

Podkreślić należy, iż zastosowany w Umowie mechanizm indeksacji nie zmieniał kwoty i waluty kredytu, wyrażonej w PLN, a stanowił on jedynie klauzulę przeliczeniową, mocą której strony ustaliły, że zobowiązanie wyrażone w walucie polskiej w dniu uruchomienia kredytu, a zatem z chwilą wykonania zobowiązania Banku do wypłaty kredytu (co nastąpić miało w PLN), miało zostać przeliczone na walutę obcą – na CHF, Kredytobiorca zobowiązany był do dokonania spłaty kredytu – przy czym wysokość rat, uiszczanych w PLN, obliczona miała być według kursu sprzedaży CHF.

Zgodnie z jednolitą linią orzecznictwa Sądu Najwyższego, przed wejściem w życie w/w ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku, tzw. „ustawy antyspreadowej”, dopuszczalne było na zasadzie swobody umów zaciągnięcie zobowiązania kredytowego w walucie obcej z równoczesnym zastrzeżeniem, że wypłata i spłata kredytu będzie dokonywana w walucie krajowej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 marca 2011 roku, IV CSK 377/10; z dnia 29 kwietnia 2015 roku, V CSK 445/14; z dnia 22 stycznia 2016 roku, I CSK 1049/14; z dnia 27 lutego 2019 roku, II CSK 19/18 oraz z dnia 11 grudnia 2019 roku, V CSK 382/18). Argumentem przemawiającym za dopuszczalnością zawierania umów o kredyt indeksowany przed wejściem w życie w/w ustawy nowelizującej było właśnie wprowadzenie do ustawy Prawo bankowe przepisu dotyczącego kredytów indeksowanych do waluty innej niż polska. Racjonalny ustawodawca nie wprowadziłby bowiem do porządku prawnego umowy, co do której zachodzą przesłanki do stwierdzenia jej nieważności.

Umowa kredytu indeksowanego, przewidującego spread walutowy, mieściła się zatem w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowiła jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w związku z art. 69 UPrB).

Mając na uwadze treść wyżej cytowanych postanowień § 2 ust. 1 i 2 Umowy, stwierdzić należało, iż w powyższej Umowie określono kwotę w złotych polskich, która podlegać miała wypłacie Kredytobiorcy, zaś jakiej kwocie w CHF miała odpowiadać ta kwota, miało zostać ustalone w dniu wypłaty kredytu lub transzy. Zauważyć należy, iż powód zainteresowany był otrzymaniem kwoty w złotych polskich i otrzymał kwotę w złotych polskich. Kwota kredytu w złotych polskich w chwili zawierania Umowy była zatem powodom znana. Dodatkowo strony w Umowie ustaliły, że wartość wypłaconej w PLN kwoty (saldo kredytu) zostanie przeliczona do CHF według kursu kupna walut określonego w Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku w chwili uruchomienia kredytu.

W ocenie Sądu, samo wprowadzenie do Umowy postanowienia przewidującego mechanizm indeksacji – z wyżej wskazanych już względów – nie było sprzeczne z treścią art. 69 ust. 1 UPrB, gdyż nie naruszało zasady swobody umów, wyrażonej w art. 353¹ k.c. Natomiast inną kwestią jest sposób określenia przez pozwanego Banku mechanizmu indeksacji poprzez odesłanie do kursów walut, ustalanych w Tabelach kursowych, tworzonych przez Bank, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

I. NIEDOZWOLONE POSTANOWIENIA UMOWNE

Odnosząc się do zarzutów powodów, dotyczących abuzywności kwestionowanych postanowień, zawartych w Umowie i Regulaminie, wskazać należy, iż w ocenie Sądu, postanowienia te, określające sposoby wyliczenia kwoty kredytu podlegającej spłacie i wysokości rat kredytu, stanowią postanowienia niedozwolone, a tym samym nie wiążą powodów. Przy czym, w ocenie Sądu, wyeliminowanie tych postanowień z przedmiotowej Umowy prowadzi w niniejszej sprawie do jej upadku, a więc do jej nieważności.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Wskazać należy, iż regulacja, zawarta w art. 385⁽¹⁾ – 385⁽³⁾ k.c., stanowi implementację dyrektywy 93/13, co rodzi określone konsekwencje dla wykładni tych przepisów. Przede wszystkim musi ona prowadzić do takich rezultatów, które pozwolą urzeczywistnić cele dyrektywy. Sądy krajowe, stosując prawo wewnętrzne, zobowiązane są tak dalece, jak jest to możliwe, by dokonywać jego wykładni w świetle brzmienia i celu tej dyrektywy, tak by osiągnąć przewidziany w niej rezultat, a zatem zastosować się do art. 288 akapit trzeci Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tak m.in. wyrok TSUE C-377/14). Krajowe sądy i trybunały powinny tak wyklądać prawo wewnętrzne, aby w pełni uwzględniło ono nie tylko literę, ale i ducha prawa unijnego (tak E. Łętowska w: System prawa prywatnego T.5 – Zobowiązania część ogólna, Warszawa 2013, s. 30). Stosując zatem art. 385⁽¹⁾ k.c. należy stosować wykładnię przyjazną dla prawa unijnego – w szczególności potwierdzoną orzeczeniami Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej jako „TSUE” lub „Trybunał Sprawiedliwości”).

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie zostały spełnione wszystkie przesłanki, określone w powołanym wyżej art. 385¹ k.c., pozwalające uznać postanowienia łączącej strony Umowy, dotyczące mechanizmu indeksacji, za klauzule abuzywne.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż rozważając abuzywność kwestionowanych postanowień umownych, Sąd miał na uwadze, iż były już one przedmiotem kontroli przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który w wyroku z dnia 14 grudnia 2010 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt XVII AmC 426/09, uznał za niedozwolone i zakazał Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W. wykorzystywania w obrocie z konsumentami m.in. postanowień wzorca umowy o następującej treści:

- „Kredyt jest indeksowany do CHF/USD/EUR, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF/USD/EUR według Tabeli Kursów Walut

Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy.”,

- „W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej kwota raty spłaty obliczona jest według kursu sprzedaży dewiz, obowiązującego w Banku na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów Walut Obcych z dnia spłaty.”.

Na podstawie powyższego prawomocnego wyroku w dniu 15 maja 2012 roku cytowane postanowienia wpisane zostały do rejestru klauzul niedozwolonych, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, pod numerami odpowiednio (...) i (...).

Powyższe stanowi argument za uznaniem w niniejszej sprawie kwestionowanych postanowień umownych za klauzule abuzywne (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 roku, w sprawie III CZP 17/15; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07 lipca 2021 roku w sprawie I CSKP 222/21, LEX nr 3218438). Wobec wpisania kwestionowanych postanowień umownych do rejestru klauzul niedozwolonych Sąd co do zasady nie mógł odmiennie ocenić określonych postanowień umownych i był zobowiązany do przyjęcia, że postanowienie o takiej treści jako niedozwolone postanowienie umowne spełniały wszystkie określone w przepisach kodeksu cywilnego przesłanki. Nawet zatem przyjęcie, że w sprawie niniejszej powodowie zostaliby prawidłowo pouczeni o ryzyku kursowym, nie mogło prowadzić do wniosku, że kwestionowane postanowienia nie są abuzywne.

Ponadto Sąd miał na uwadze, iż zgodnie z wyrokiem TSUE z dnia 21 września 2023 roku w sprawie C -139/22 Artykuł 3 ust. 1, art. 7 ust. 1 i art. 8 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 05 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, by warunek umowny, który nie był indywidualnie negocjowany, został uznany przez właściwe organy krajowe za nieuczciwy z tego tylko powodu, że jego treść jest równoznaczna z treścią postanowienia wzorca umowy wpisanego do krajowego rejestru klauzul niedozwolonych.

Mając powyżej na uwadze, wobec wpisania kwestionowanych klauzul umownych do rejestru klauzul niedozwolonych na podstawie prawomocnego wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wydanego w sprawie, w której pozwanym był Bank (...) S.A. oraz wobec wiążącego charakteru tego wyroku – w niniejszej sprawie, celem ustalenia, czy kwestionowane postanowienia stanowią klauzule abuzywne, wystarczające było ustalenie, czy powodowie, zawierając przedmiotową Umowę, działali jako konsumenci oraz czy kwestionowane postanowienia zostały z nimi indywidualnie uzgodnione.

Z dowodów zgromadzonych w sprawie jednoznacznie wynika, że pozwany Bank zawarł przedmiotową Umowę w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w zakresie czynności bankowych (art. 43¹ k.c.), natomiast powodowie zawarli ją jako konsumenci (art. 22¹ k.c.). Środki pochodzące z kredytu miały zostać przeznaczone – i faktycznie zostały przeznaczone – na zakup lokalu, służącego zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych powodów. Powodowie nigdy nie prowadzili działalności gospodarczej. Ponadto status powodów jako konsumentów nie był kwestionowany przez stronę pozwaną.

Nie budziło również wątpliwości, że postanowienia przedmiotowej Umowy, dotyczące indeksacji, nie były uzgadniane z powodami indywidualnie przed zawarciem Umowy. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.). Ciężar dowodu, że dane postanowienie umowne zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ § 4 k.c.). Natomiast strona pozwana w niniejszej sprawie nie wykazała, aby powód miał jakikolwiek wpływ na postanowienia umowne dotyczące indeksacji. Samo zaakceptowanie przez powodów kwestionowanych postanowień poprzez podpisanie przedmiotowej Umowy nie oznacza, że postanowienia te zostały z nimi indywidualnie uzgodnione bądź że mieli oni realny wpływ na ich treść.

Kolejno wskazać należy, iż konsekwencje usunięcia z umowy postanowień określających mechanizm indeksacji szczegółowo rozważył TSUE w wyroku z dnia 03 października 2019 roku w sprawie C-260/18. Potwierdzając stanowisko polskiego sądu odsyłającego, Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że po usunięciu uznanego za abuzywne odesłania do kursów kupna i sprzedaży z tabeli kursowej banku niemożliwe jest określenie kursu wymiany, a tym samym wykonanie przedmiotowej umowy, a zatem że skuteczne zakwestionowanie kursów wymiany walut jest równoznaczne z usunięciem postanowień o indeksacji w całości (pkt 24 i 36). Tym samym w świetle przepisów prawa krajowego utrzymanie umowy bez zawartych w niej warunków nie jest możliwe, co musi prowadzić do jej nieważności, czemu nie sprzeciwia się art. 6 Dyrektywy (pkt. 43). Dzieje się tak w szczególności, gdy – jak w sprawie niniejszej – usunięcie postanowień dotyczących kursów oznacza pośrednie usunięcie z umowy ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją umowy. Skoro warunek ryzyka kursowego jest traktowany jako określający główny przedmiot umowy kredytu (pkt 44), to bez niego utrzymanie obowiązywania umowy nie jest możliwe, gdyż powoduje to zmianę charakteru umowy.

Ponadto w wyroku z dnia 29 kwietnia 2021 roku w sprawie C-19/20 Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że skutki stwierdzenia przez sąd istnienia nieuczciwego warunku w umowie, zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, podlegają przepisom prawa krajowego, przy czym kwestia utrzymywania się w mocy takiej umowy powinna być oceniana z urzędu przez sąd krajowy zgodnie z obiektywnym podejściem na podstawie tych przepisów.

Natomiast zgodnie z wyrokiem TSUE z dnia 18 listopada 2021 roku w sprawie C-212/20 w przypadku stwierdzenia przez sąd krajowy nieważności nieuczciwego warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w taki sposób, iż niezgodny z tym artykułem jest przepis prawa krajowego dający sądowi krajowemu możliwość uzupełnienia tej umowy poprzez zmianę treści owego warunku. Gdyby bowiem sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w takich umowach, to takie uprawnienie mogłoby zagrażać realizacji długoterminowego celu ustanowionego w art. 7 dyrektywy 93/13. Uprawnienie to przyczyniałoby się bowiem do wyeliminowania zniechęcającego skutku wywieranego na przedsiębiorców poprzez sam brak stosowania takich nieuczciwych warunków wobec konsumentów, ponieważ nadal mogliby oni dostrzegać korzyść w stosowaniu rzeczonych warunków, wiedząc, że nawet gdyby miały one być unieważnione, to jednak umowa mogłaby zostać uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd krajowy, tak aby zagwarantować w ten sposób interes rzeczonych przedsiębiorców. TSUE w wyroku tym wskazał, że jedynie w wypadku, gdyby stwierdzenie nieważności nieuczciwego warunku zobowiązywało sąd do unieważnienia umowy w całości, narażając tym samym konsumenta na szczególnie niekorzystne konsekwencje, w związku z czym unieważnienie to skutkowałoby niejako ukaraniem konsumenta, sąd krajowy mógłby zastąpić ten warunek przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym. Ponadto TSUE dodał, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 stoi na przeszkodzie wypełnieniu luk w umowie spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym, przewidujących, że skutki wyrażone w treści czynności prawnej są uzupełniane przez skutki wynikające również z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów, które nie stanowią przepisów dyspozytywnych lub przepisów mających zastosowanie, w przypadku gdy strony umowy wyrażą na to zgodę.

Wobec powyższego, stwierdzić należy, iż niedopuszczalne jest uzupełnienie abuzywnych postanowień umowy przez sąd poprzez zmianę treści tych postanowień, gdyż mogłoby to zagrażać realizacji długoterminowych celów stawianych przez Dyrektywę 93/13 (wyrok TSUE C-19/20 pkt 67 i 68). Jeśli umowa po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków nie może obowiązywać, sąd może – jedynie w celu uniknięcia penalizujących konsumenta konsekwencji – uzupełnić umowę przepisami dyspozytywnymi (wyrok TSUE C-26/13 w sprawie K. pkt 82-85). Niezależnie od wątpliwości co do możliwości zastąpienia kursu Banku kursem średnim NBP, należy zauważyć, że tego rodzaju zabieg nie usunąłby znaczącej nierównowagi między stronami, jaka powstała ze szkodą dla konsumenta na skutek włączenia do umowy warunku ryzyka kursowego.

Ponadto za niedopuszczalnością takiego „uzupełniania” umowy wypowiedział się TSUE w wyroku z dnia 08 września 2022 roku w sprawach połączonych od C#80/21 do C#82/21, w którym wskazał, że artykuł 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu,

zgodnie z którym sąd krajowy może, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, który pociąga za sobą nieważność tej umowy w całości, zastąpić warunek umowy, którego nieważność została stwierdzona, albo wykładnią oświadczenia woli stron w celu uniknięcia unieważnienia tej umowy, albo przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, nawet jeśli konsument został poinformowany o skutkach nieważności tejże umowy i zaakceptował je.

Zgodnie natomiast z art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Dodać należy, iż dla oceny danego postanowienia na podstawie art. 385¹ k.c. nie ma żadnego znaczenia sposób wykonywania umowy przez strony. W okolicznościach niniejszej sprawy nie podlegało zatem badaniu i nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia, czy pozwany Bank korzystał z możliwości, wynikających ze spornych postanowień umownych, a więc czy ustalane przez niego kursy walut w Tabeli Kursów były zawyżone w stosunku do kursów NBP lub kursów ustalanych przez inne banki. Postanowienie jest niedozwolone, jeśli stwarza dla przedsiębiorcy samą możliwość działania w sposób rażąco naruszający interesy konsumenta. Za rażąco sprzeczne z interesem konsumenta uznać należy już samo skonstruowanie mechanizmu ustalania wartości świadczenia jednostronnie przez Bank, ponieważ mechanizm ten narusza równowagę kontraktową, umożliwiając przedsiębiorcy wpływ na kształtowanie obowiązków umownych konsumenta.

W tym miejscu wskazać należy, iż zawarcie przez strony Umowy (...) nr (...) w dniu 01 października 2013 roku, na mocy którego powodowie mogli dokonywać spłaty kredytu bezpośrednio w walucie indeksacji, nie oznaczało sanowania abuzywnych postanowień zawartych w Umowie i Regulaminie. Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela pogląd, wyrażony w wyroku TSUE z dnia 29 kwietnia 2021 roku, wydanym w sprawie C-19/20, iż Sąd krajowy jest zobowiązany do stwierdzenia nieuczciwego charakteru warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, nawet jeśli warunek ten został zmieniony przez te strony w drodze umowy. W wyroku tym TSUE wskazał, że wyjątkiem od tej reguły jest sytuacja, kiedy konsument wyraził wolną i świadomą zgodę na zmianę nieuczciwego warunku i na rezygnację z ochrony przed nieuczciwymi postanowieniami umownymi. Natomiast w niniejszej sprawie powodowie takiej zgody nie wyrazili, wręcz przeciwnie – wnosząc pozew, w którym powoływali się na abuzywność postanowień dotyczących mechanizmu indeksacji – domagali się objęcia ich w/w ochroną.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż po pierwsze – po wyeliminowaniu z Umowy postanowień abuzywnych (§ 2 ust. 2 i § 7 ust. 1 Umowy oraz § 8 ust. 3 Regulaminu) nie było możliwe uzupełnienie powstałych na skutek tego luk np. średnim kursem NBP. Po drugie – wskazać należy, iż po wyeliminowaniu z Umowy spornych klauzul i niezastąpieniu ich innymi postanowieniami Umowa ta nie mogłaby obowiązywać z niżej podanych względów.

W pierwszej kolejności powtórzyć należy, iż opisywane we wcześniejszej części uzasadnienia klauzule indeksacyjne, stanowią element określający główne świadczenie stron umowy o kredyt indeksowany. Wobec tego, stwierdzić należy, iż usunięcie postanowienia określającego główne świadczenia stron, prowadzi do tego, że pomiędzy stronami brak jest zgody na zawarcie umowy. To prowadzi zaś do wniosku, że na skutek stwierdzenia abuzywności wskazanych postanowień umownych i ich wyeliminowania z Umowy dochodzi do jej upadku.

Kolejno wskazać należy, iż wyeliminowanie z przedmiotowej Umowy postanowień dotyczących indeksacji, odsyłających do Tabeli Kursów, prowadzi nie tylko do zniesienia mechanizmu indeksacji oraz różnic kursów walutowych, ale również pośrednio do zamknięcia ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją. Klauzula dotycząca ryzyka wymiany określa główny przedmiot umowy kredytu indeksowanego. Usunięcie tych postanowień z umowy powoduje, że umowa ta nie może nadal obowiązywać bez tych warunków z tego powodu, że ich usunięcie spowodowałoby zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy (por. powołany już wyżej wyrok TSUE w sprawie C-260/18).

Po wyeliminowaniu z umowy o kredyt indeksowany do waluty obcej postanowień dotyczących indeksacji – a więc postanowień wyznaczających naturę tego stosunku zobowiązaniowego – umowę należałoby zatem uznać za nieważną na podstawie art. 353¹ k.c. jako sprzeczną z naturą zobowiązania. Wyeliminowanie z przedmiotowej Umowy klauzul indeksacyjnych doprowadziłoby bowiem do takiego zniekształcenia tego stosunku zobowiązaniowego, że nie odpowiadałby on już jego naturze, której istotą jest wprowadzenie postanowień dotyczących indeksacji, pozwalających na ustalenie salda zadłużenia w walucie obcej a następnie zastosowanie do tak ustalonego salda zadłużenia oprocentowania ustalonego według stawki LIBOR.

Reasumując – stwierdzenie sprzeczności postanowień Umowy, określających mechanizm indeksacji z art. 353¹ k.c. oraz stwierdzenie, że postanowienia te stanowią klauzule abuzywne, prowadzi do upadku całej Umowy.

Wobec powyższego, zbędne okazało się odnoszenie do kolejnych zarzutów powodów, dotyczących nieważności przedmiotowej Umowy. Już bowiem uwzględnienie powyższych zarzutów powodów skutkowało uwzględnieniem ich żądań głównych, opartych na zarzucie nieważności spornej Umowy.

II. ŻĄDANIE USTALENIA NA PODSTAWIE ART. 189 K.P.C.

W ocenie Sądu, powodowie – wbrew zarzutom strony pozwanej – posiadają interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. w żądaniu ustalenia nieważności przedmiotowej Umowy.

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Przepis art. 189 k.p.c. ma charakter przepisu materialnoprawnego, gdyż stanowi podstawę prawną powództw o ustalenie stosunku prawnego oraz o ustalenie prawa, i to zarówno ustalenie pozytywne, jak i negatywne. Przedmiotem ustalenia w drodze powództwa przewidzianego w art. 189 k.p.c. mogą być prawa i stosunki prawne, dla ustalenia których właściwa jest droga procesu cywilnego (np. ustalenie nieważności umowy, ugody sądowej, testamentu). Przesłanką merytoryczną powództwa o ustalenie jest interes prawny, rozumiany jako potrzeba ochrony sfery prawnej powoda, którą może uzyskać przez samo ustalenie stosunku prawnego lub prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2011 roku, II CSK 568/10, Lex nr 932343).

Interes prawny istnieje wówczas, gdy zachodzi niepewność stosunku prawnego lub prawa, wynikająca z obecnego lub przewidywanego ich naruszenia lub kwestionowania. Brak interesu zachodzi wtedy, gdy sfera prawna powoda nie została naruszona lub zagrożona, bo jego prawo już zostało naruszone albo powstały określone roszczenia i może osiągnąć pełniejszą ochronę swych praw, bo może dochodzić zobowiązania pozwanego do określonego zachowania - świadczenia lub wykorzystać inne środki ochrony prawnej prowadzące do takiego samego rezultatu. Zasada ta nie ma charakteru bezwzględnej, bo powód nie traci interesu, jeżeli ochrona jego sfery prawnej wymaga wykazania, że stosunek prawny ma inną treść, w szczególności, gdy umowa jest zawarta na długi czas, a wyrok w sprawie o świadczenie za wcześniejszy okres (roszczenia dodatkowe zgłoszone przez powoda) nie usunie niepewności w zakresie wszystkich skutków prawnych mogących wyniknąć z tego stosunku w przyszłości (tak Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 25 października 2018 roku, I ACa 623/17, Lex nr 2583325).

Sąd orzekający w niniejszym składzie podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w uzasadnieniu wyroku z dnia 04 listopada 2020 roku, w sprawie V ACa 300/20, że wniesienie powództwa o zapłatę nie rozstrzygnie w sposób całkowity istniejącego pomiędzy stronami sporu co do związania ich umową kredytową. Będzie bowiem rozstrzygało spór za okresy czasu, które już upłynęły. Natomiast w sposób pełny interesy powodów zabezpieczy ustalenie, czy w istocie strony są związane zawartą umową. Rozstrzygnie bowiem kwestię dla powodów podstawową, czy wiąże ich ze stroną pozwaną umowa kredytowa, czy też nie. Ustalenie nieważności umowy kredytowej da podstawę do dokonania wzajemnych rozliczeń pomiędzy stronami. Przede wszystkim zaś usunie niepewność po stronie powodów, czy mają nadal spłacać raty kredytu.

Zważywszy na powyższe, Sąd uwzględnił żądanie powodów i w pkt I sentencji wyroku ustalił, że umowa o kredyt hipoteczny nr (...), sporządzona w dniu 23 marca 2007 roku, a zawarta pomiędzy stronami postępowania w dniu 28 marca 2007 roku, jest nieważna.

III. ŻĄDANIE ZAPŁATY

Wobec ustalenia, że przedmiotowa Umowa kredytu jest nieważna a więc, że wynikający z niej stosunek prawny nie istnieje, strony powinny zwrócić sobie – zgodnie z teorią dwóch kondykcji – kwoty świadczone na podstawie tejże Umowy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2021 roku, w sprawie III CZP 11/20 oraz uchwała 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 07 maja 2021 roku w sprawie III CZP 6/21). Przypomnieć należy jedynie, że teoria dwóch kondykcji polega na tym, że każda ze stron ma własne roszczenie o zwrot spełnionego świadczenia: bank o zwrot kwoty wypłaconego nominalnie kredytu, a kredytobiorca o zwrot świadczeń spełnionych na rzecz banku.

Na uwzględnienie zasługiwało zatem żądanie powodów zasądzenia od strony pozwanej na ich rzecz kwot, stanowiących sumę wpłat dokonanych przez nich na rzecz Banku na podstawie przedmiotowej Umowy w okresie wskazanym w pozwie.

Podstawę prawną powyższego żądania powodów stanowiły przepisy art. 405 k.c. i art. 410 § 1 i § 2 k.c. Zgodnie z art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Stosownie do art. 410 § 1 k.c. przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Przepis art. 410 § 2 k.c. stanowi zaś, że świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Powodowie w niniejszym postępowaniu domagali się zasądzenia od strony pozwanej łącznie na ich rzecz:

- kwot 36 887,51 zł i 29 592,40 CHF, podając, że zostały one pobrane od nich przez Bank w okresie od 04 lipca 2011 roku do 04 stycznia 2021 roku tytułem spłaty rat kapitałowo –odsetkowych,
- kwoty 11 820, 53 zł, podając, że została ona pobrana od nich przez Bank w okresie od 04 lipca 2011 roku do 06 stycznia 2021 roku tytułem składek na ubezpieczenie na życie,
- kwoty 3 105 zł, podając, że została ona pobrana od nich przez Bank w okresie od 01 lipca 2011 roku do 06 stycznia 2021 roku tytułem składek na ubezpieczenie nieruchomości.

Na podstawie dowodu z zaświadczenia Banku, załączonego do pozwu, które nie było kwestionowane przez strony postępowania, Sąd ustalił, że suma kwot pobranych od powodów przez Bank w powyższym okresie i z powyższych tytułów wynosiła tyle, ile wskazali powodowie.

Wobec powyższego, Sąd w pkt II sentencji wyroku zasądził kwoty 51 813,04 zł i 29 592,40 CHF od strony pozwanej na rzecz powodów do ich majątku wspólnego. Z dowodów zgromadzonych w sprawie wynika bowiem, że powodowie w chwili zawarcia Umowy, w czasie spłacania powyższych należności oraz w dacie zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie byli małżeństwem, nie zawierali umów majątkowych małżeńskich oraz spłat dokonywali ze środków, pochodzących z majątku wspólnego. Mając to na uwadze, Sąd zasądził w/w kwoty do ich majątku wspólnego.

IV. ODSETKI USTAWOWE ZA OPÓŹNIENIE

O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i § 2 k.c. Zgodnie z art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zgodnie zaś z art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest

oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Sąd uznał, iż żądanie powodów o zasądzenie na ich rzecz odsetek ustawowych za opóźnienie jest zasadne w przeważającej części. Powodowie przed wniesieniem pozwu wezwali Bank do zapłaty, wyznaczając mu 3-dniowy termin zapłaty. Pismo to Bank odebrał w dniu 13 kwietnia 2021 roku. W ocenie Sądu, wyznaczony przez powodów termin zapłaty był zbyt krótki a minimalnym terminem na spełnienie świadczenia jest termin tygodniowy. Wobec tego, odsetki ustawowe za opóźnienie od zasądzonych kwot zostały zasądzone od 8-go dnia po dniu odebrania przez Bank wezwania do zapłaty, a więc od 21 kwietnia 2021 roku do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie w pkt III sentencji wyroku Sąd oddalił roszczenie odsetkowe powodów.

V. ZARZUT PRZEDAWNIENIA

Sąd nie podzielił zarzutu strony pozwanej, dotyczącego przedawnienia roszczeń powodów.

Odnosnie żądania ustalenia, wskazać należy, iż przedawnieniu nie ulegają roszczenia niepieniężne o ustalenie, oparte na art. 189 k.p.c. Ponadto dodać należy, iż zgodnie m.in. z wyrokiem TSUE z dnia 10 czerwca 2021 roku w połączonych sprawach C-776/19 do C-782/19 nie ulega przedawnieniu roszczenie konsumenta o stwierdzenie nieuczciwego charakteru warunku znajdującego się w umowie, zawartej między przedsiębiorcą a tym konsumentem.

Odnosnie roszczenia o zapłatę, to w ocenie Sąd w niniejszej sprawie ma do niego zastosowanie ogólny 10 – letni termin przedawnienia roszczeń co do wpłat dokonanych przed dniem 09 lipca 2018 roku (zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2018 roku, poz. 1104) oraz 6-letni termin – co do wpłat dokonanych od 09 lipca 2018 roku. Co do zaś kwestii początku biegu terminu przedawnienia, to w niniejszej sprawie, Sąd – dzieląc argumentację, zawartą w wyroku TSUE z dnia 22 kwietnia 2021 roku w sprawie C-485/19 – uznał, że termin przedawnienia roszczenia powodów o zwrot kwot wpłaconych na podstawie niedozwolonych postanowień umownych – skutkujących nieważnością umowy – a więc o zwrot świadczenia nienależnego, zaczął biec dla powodów nie od chwili dokonania poszczególnych wpłat, lecz od chwili, kiedy powodowie uświadomili sobie istnienie w Umowie nieuczciwych postanowień umownych, co w niniejszej sprawie nastąpiło – jak zeznali powodowie – ok. 2015 roku. Skoro zatem pozew w niniejszej sprawie został wniesiony lipcu 2021 roku, to stwierdzić należało, iż roszczenie powodów o zapłatę nie przedawniło się.

VI. ZARZUT NADUŻYCIA PRAWA PODMIOTOWEGO

Sąd nie podzielił także zarzutu strony pozwanej, dotyczącego naruszenia przez powodów art. 5 k.c. Zgodnie z tym przepisem nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. W ocenie Sądu, strona pozwana, która w przedmiotowej Umowie zastosowała postanowienia nieuczciwe, nie może skutecznie czynić powodom zarzutu z tego względu, że dochodzą oni swoich roszczeń w związku ze stosowaniem przez Bank klauzul abuzywnych. Zgodnie bowiem z tzw. „zasadą czystych rąk” na nadużycie prawa podmiotowego przez przeciwnika procesowego, nie może skutecznie powołać się strona, która sama narusza zasady współzycia społecznego.

VI. KOSZTY PROCESU

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., uznając, że powodowie ulegli tylko w nieznacznej części swego żądania, tj. co do części roszczenia odsetkowego. Wobec tego, kosztami postępowania Sąd w całości obciążył stronę pozwaną. Na zasądzoną od strony pozwanej na rzecz powodów do ich majątku wspólnego kwotę 11 834 zł składały się: kwota 1 000 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, kwota 10 800 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika procesowego powodów, będącego adwokatem (ustalone zgodnie z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 roku, Dz.U. z 2015 roku, poz. 1800) oraz kwota 34 zł tytułem opłat skarbowych od pełnomocnictw. Na podstawie art. 98 § 11 k.p.c. od zasądzonych

kosztów procesu Sąd zasądził również odsetki ustawowe za opóźnienie, liczone od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty (pkt IV wyroku).

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...).